

Norges Indskrifter med de ældre Runer.

Udgivne for

Det Norske Historiske Kildeskriftfond.

3die Bind.

Ved

Magnus Olsen.

3die Hefte,
Slutningshefte.

Christiania.

I Hovedkommission hos Jacob Dybwad.

A. W. Brøgers Bogtrykkeri A/S.

1924.

II. Runeskrift.

8. Runealfabetet. — 9. Runeformer, Skilletegn o. a. — 10. Forskjellige E'endommeligheder. — 11. Skriftarter. — 12. Runernes Lydværdi. — 13. Runenavne. — 14. Runetegnenes Oprindelse. — 15. Tillæg: Anden Bogstavskrift.

8. Runealfabetet.

Runealfabetet (Runernes Rækkefølge) Indl. 5—11 28—30 (ags.) 65 183 ff. 219 | 130 | III 136¹ 143 f.

Enkelte Runers Plads i Alfabetet: r 135. ↓ og p Indl. 8. o og d Indl. 8 29 f. ml og lm Indl. 292.

Enkelte Runers Skjæbne: 133 (w) 135 (p) 539 (g; jfr. ng i Reg. 12) | III 187, 190 (↓, p og g).

Inddeling i »Ætter«: Indl. 6 7³ 9 33 f. 52¹ 85 185 | III 136.

9. Runeformer, Skilletegn o. a.

f Indl. 15 | 375 377 381 404 | III 218.

u Indl. 7 15 155 212—214 | 38 124 229 f. 245 258 260 f. 271 f. 288 302 352 404 463 475 524 544 559 609 622⁵ 723 | III 188 244 259. Jfr. »Binderuner« (ūū), »Stupruner« og »Stavløse Runer«.

þ Indl. 15 (219) 157¹ 213 | 130—132 218 245 260 f. 375—377 381 498 526 724 727—729 | III 243 f.

a Indl. 15 (219) 31 (ags.) 70 | 96 114 170 203 249³ 262 270—272 280 375 377 381 f. 404 f. 416 423 441 445 452 465 475 491 500 577 f. 602 650 671 675 735—738 | III 107 188 199 218 259. Jfr. »Dobbeltskrivning af Runetræk«.

r Indl. 15 f. 175 | 38 95 106 114 259 261 288 295 321 337 372 (565) 453 491 | III 259.

k Indl. 8 16 (219) 23 31 (ags.) 32 100 106 155 161 198 | 39 f. 49³ 53 f. 124 141 f. 150 f. 167

189 203 210 215 218 224 295 307 315 332 334 345 490 500 526 558 590 609 622 643 675 682 f. 709 737¹ 746 | III 168 190 235 239 244.

g Indl. 16 26 | 472 474 | III 237. w Indl. 16 110 | 170 229 280 295 302 466 468 | III 225 f.

h Indl. 10 16 32 (ags.) | 7 38 114 f. 203 260—263 272 357 406—408 (†) 463 (*, sene Former) 524 551 | III 171 188.

n Indl. 16 f. (219) 32 (ags.) | 7 115 137 177 260 f. 272 288 f. 405 407 f. 457 491 497 500 510 590 f. 622 | III 171 188.

i Indl. 17 | 55 261, jfr. 547, III 239 (¶) II 492.

j (A) (jfr. g samt Register 12) Indl. 7 f. 10 17 (219 f.) 32 (ags.) 101 [106] (221) 110 f. | 29—31 (514) 37 54 179 192 261 (546 f.) 406 f. (h, *, †, † og andre Former i yngre Indskr.) 408 410 419¹ (570) 434 490 498³ 500 506 f. 514 526 542 601 634 f. 683 735 f. | III 168 190 226 240 (†).

↓ e (i) Indl. 17 154 f. | 97 117 ff. (531 ff.) 327 374 f. 379 f. 381 448 527 582 641¹ 734—736 | III 187 190 230.

p Indl. 8 17 32 (ags.) | 55 105 f. 634 | III 187 f. 190 227.

r Indl. 7 f. (219) 17 f. (220) 36 f. (ags.) 101 f. 155 207 | 39 f. 53 f. 114 f. 203 235 288 295 370 f. 389 f., 397, 405 (Rök-Typens n) 493 500 526 557 622 675 717 722 | III 227 229.

s Indl. 7 18 (220) 32 (ags.) 158 | 37 f. 53 70 124 184 f. 301 326 346 441 445 448 475 497 683 f. 709 | III 171 188 190.

t Indl. 18 48 196 198 | 55 f. 96 114 124 128 249³ 405 f. 434 554 590 f. 601 f. 625 | III 107 240. Jfr. »Dobbeltskrivning af Runetræk«.

b Indl. 10 f. 18 158 165 169 | 38 55 96 105 f. 259—261 300 f. 453 | III 188 227 245.

e Indl. 11 18 f. 119 | 55 94 113 —115 129 (532) 130 149 203 262 301 307 310 321 345 370 —372 (564 f.) 423 427 466 468 549 f. 557 f. 561 609 | III 243 252.

m Indl. 19 | 55 132 497 500 | III 188.

l Indl. 11 19 | 137 140—142 170 229 280 465 468 | III 241.

g (jfr. j samt Register 12) Indl. 7 f. 11 19 f. (220) 32 (ags.) 63 113—115 161 170 | 37 52 f. 140 141¹ 177 179 223 f. (539) 230 280 300 310 327 416 419¹ (570) 547 609 622 634 f. | III 187 190.

o Indl. 20 31 f. (ags.) 118¹ | 307 310 453 496 559 | III 246 251 259.

d Indl. 8 20 33 (ags.) | 7 49 294 345 f. 441 445 448 549 746¹ | III 244 246.

Yngre norske Runer: æ 506 (N-lignende).

Forskjellige Former af samme Rune i samme Indskrift 7 37 —39 113 f. 131 f. 235 260 406 f. 543 728.

Latinske Bogstaver i Runeindskrifter Indl. 155 173—175 (jfr. gr. ω paa Brakt. 65 Indl. 175 216 f.).

Binderuner (ūū straks nedenfor) Indl. 17 20—22 (220) 33 (ags.) 198 199¹ | 6 23 25 39 53 f. 95 97 107 f. (530) 113¹ 114 123

177 190 196 200 (537) 218 224
241 f. 244 f. 248 250 261
(546 f. III 239) 272 275 288 ff.
337 379 395 405 f. 456 f. 468
524 527 537 542 544—547 550
557 f. 563 588—590 595 634
650 675 682 746 | III 165 226
237 239 243 f. 246 249 277.
û Indl. 21 | 376 379 f. 525 545 f.
550 f. 559 565 | III 237 249.
Venderuner (jfr. »Binderuner«)
Indl. 7 f. 23 195 | 107 (530)
190 206 271 f. 332 375—378
(565) 404—406 453 525 f.
544 f. 551 563 591 643 727 f. |
III 259 268.
Stupruner Indl. 23 (220) | 258 294
352 467 559 650 | III 169⁴.
Stavløse Runer 106 288.
Samstavsruner 288 | III 165.
Skilletegn (Ordadskillelse) Indl. 6
11 24—27 33 (ags.) 196 | 6 23
25 39 137 140¹ 206 218 220
224 290 326 372 389 393 404 f.
464 475 499¹ 513 561 | III
218 f. 223.
Begyndelses- og Afslutningstegn
Indl. 26 f. | 49 119 152 321 f.
| III 249.
Ornamentale Tegn og ornamental
Udsmykning af Runerne (jfr.
ogsaa flg.) 49 (525 f.) 286 577.
Svagere ridsede Runer 59¹ 284 f.
287 292 f. 360—362 557 650
671 | III 172—175 218 f. 244
250. »Stilgrader« III 223.
Dobbeltskrivning af Runetræk
Indl. 197 f. | 56 245 f. 249³
255 260 554 601 f. 625 649
737 f. | III 175 238 f. (Kvistenes
Tal øget paa f 245 249³
602 | III 238, paa ↑ Indl. 196
198 | 249³ 255 554 601 f. 625
| III 175 238, paa ↑ III 241.)

10. Forskjellige Eiendommeligheder.

Gjentagelse af Rune i magisk
Hensigt (jfr. frg.) Indl. 71 f. |
600 f. 625 645 647 f. 670 (jfr.
III 172 ff.) | III 246.
Dobbeltskrivning af Rune (Vokal-
fordobling) Indl. 195 | 84 118⁷
(ags.) (jfr. 139, | f, ga, aq) 152
198 221 252 257 263 275 289
425 f. 524 f. 539 550 553
582 | III 255 256.
Rune læses dobbelt 248 289 f.
292 379 540¹ 541 548 565 ff.
| III 106¹ 160 240.
Forkortet Skrivemaade Indl. 34
198 f. | 57 61 67 83 109—112
(530 f.) 129 151 (534) 164 197
254 283 378 ff. 396 491 495
498 527 531 536 539 547 f.
550 565 ff. 591 594 f. 646 f. (III
264) 670f. 738 | III 200 245 256.
Omstilling af Runer (grafisk Om-
sætning) 23 60 84 140 352¹
396¹ 493—496 501 632¹ 633 |
III 226.

Feilristning (herunder: Rettelse;
Forvanskning ved mekanisk
Kopiering) 34 45 (524) 57²
82 f. (528) 100 125 162³ (535)
191 195 197 204 246 (550 f.)
249³ 259 f. 267 f. 271 f. 275
308² 312 347 737 f. | III 223
238 243 276.
Rammelinjer Indl. 27 208 212 |
52 94 114 (betinging Runeform)
176 (536) 218 354 369 (564)
372 536 567 721 736 | III 218 f.
232.
Skriftens Retning, Linjernes Ræk-
kefølge og indbyrdes Forhold
forøvrigt Indl. 22 (220) 176 f.
| 6 24 39 52 61 130 206 403 f.
Anagram III 259.
Antydning af Fortsættelse fra en
Linje til en anden 67 (III
226 f.) 137 258 380.
Talforhold ved Runernes Anbrin-
gelse 56 f. 647 f. 670—675 |
III 108 144 f. 160—162 175
—177 190 232 239 255 f. 259
263 f. 266.

11. Skriftarter.

Helsinge-Runer 288 338 407.
Rök-Typen (Kortkvist-Typen) 36
124 288 389 f. 397 403 407 f.
411 445 492 f. 499.
Lønruner (Kvist-Runer, Is-Runer)
Indl. 7 33 f. | 68 112.
Overensstemmelser (Berøringer)
mellem nordisk og angelsaksisk
Runeskrift Indl. 106 (221) | 230
448 474.
Ældre Runeskrift efterlignet, Ko-
pier 124 259 411 | III 190.
Angelsaksisk Runeskrift Indl. 8
27—33 | 744 746.

12. Runernes Lydværdi.

f Indl. 12 | 7 | III 189³.
f for b (spirantisk b) 108 f.
131 198 203 381 f. 530
532 | III 158.
f for u 400 404 408 410 f.
f for nf 197.
u Indl. 12.
u for w Indl. 35 196 | 127 129
252 261 f. 265 475 | III 155
168² 189³ 192 277 f.
uw for w III 134 189³ 192 243.
wu for w 265.
u Omlydsvokal 64 527.
u for ö 287 (557).
uu nasalt u 253 257.
u for f 549².
b Indl. 12 | 31 728 f. | III 189³.
b for d (ð) 109 195 254 261 f.
273 f. 382 700 726 728 f.
b for lb? 700.
b for nb 197 213² 253.
a Indl. 12 70 | 16 66 70 f. 84
115 257 326 360 f. 380 468
475 564 | III 97 136¹ 183 189.

a = qn III 105 f.
a for ai 541.
ai = æ 371. ai = œ 399 402
404.
r Indl. 12 | 7.
rh se under h.
k Indl. 12.
k for g 513 526 534 536 592
| III 189 193.
ngk se under g.
g Indl. 12 | 26 (513) 224 303 306.
ng for ŋ 223 f. (539 III 235)
286 295 (556) 615 622³ 714³
| III 190.
ngk for ŋ? 223 286.
gg se under ŋ.
g for ŋ (ŋg)? 326 714³ | III
98².
g for k 490 500 513 536 540
543 558 562 f.
w Indl. 13 | 7.
w for u 129 f. 151 352¹ 527
540 556.
ow for w 265.
uw, wu se under u.
h Indl. 13 | 7 17 26 58 83 117
(ags.) 231 247.
h stumt 247 (545) 335 f. 338
535.
h for hl 579 700 (hl 17).
rh for hr 358.
n Indl. 13.
n for Nasalvokal 119 132.
ng(k) for ŋ, se under g.
nd jfr. d.
(n)s jfr. s.
nb jfr. b.
i Indl. 13 | 133 143.
i for j 517.
ai jfr. under a.
j (A) Indl. 13 46 70 208 | 16 66
70 f. 115 261 360 f. (564) | III
97 183 189. Jfr. ogsaa under
»Runeformer«. (j eller ŋ? 29—
31 (514) 43 179 419¹ (570)
618² 632—637 640 | III 226 f.
252 f. 263.)
j l e (i) Indl. 13 66 f. 217 (ags.)
| 117 ff. 118 f. (ags.) 566.
Jfr. forøvrigt under »Rune-
former«.
r Indl. 13 f. 34 78—82 (ags.)
148 | 7 11 (511) 42 (Læsnin-
gens Historie) 125 f. 135 165
—167 349.
ʀ = r Indl. 65 133—135 149
396 f. 400 404 408 411
564 f.
ʀ = r, y 121 133¹ 357 f. 397¹
435 506.
-r for -r 493.
s Indl. 14.
s for ns (eller s med Nasal-
vokal foran) 197 326 425.
t Indl. 14.
t for d eller nd 357 362 513 f.
564 | III 189 193 250.
dt se under d.
b Indl. 14 169 | 7 17 26 (513)
305 336 | III 188 f.
e Indl. 14 32 (ags.) | 133.
m Indl. 14 45 (Y = madr) | 149
(M paa Gotland).

l Indl. 14.
Jfr. under þ, h og d.
n Indl. 14 63. Jfr. under »Rune-
former« samt under j.
gg for ŋ 302 310 (560).
ŋ for ig 141¹ 302 547.
ng (o. s. v.) = ŋ se under g.
o Indl. 14 63 (ags.) | 290.
o for w 352¹ 458 496.
ow se under w.
d Indl. 14 | 7 26 (513 f.) 171 196
262 348.
d for þ III 123¹.
d for |d 274 f. 555 579¹ 700.
d for nd 58 185 197 199² 221¹
273 282 290 326 511 537 |
III 159—161.
nd 58 185 221¹.
dt for d 556.

13. Runenavne.

f Indl. 52 69 84 122 f. 138 143
146—148 150 154 180.
u Indl. 49 f. 69 84 122 146—148
152 181.
þ Indl. 75—78 84 100 f. 122
125¹ 139 f. 148 150 157 181.
a Indl. 69—73 84 122 140 f.
148 150 181 | 600 | III 200 238.
r Indl. 46 69 84 122 129² 141 f.
147 f. 181.
k Indl. 74 f. 84 100 123 138 f.
148 152 161 181.
g Indl. 58 f. 69 84 122 f. 146—
148 150 161.
w Indl. 59 f. 69 84 122 136 143
149 162 181.
h Indl. 54—57 69 84 122 129 f.
149 f. 159 163.
n Indl. 53 f. 69 84 123 142 149
180 f.
i Indl. 47 69 84 98 122 124 f.
129 f. 141 149 f. 163.
j (A) Indl. 13 46 f. 69 f. 84 111²
122 146 149 163 181 | 70 f.
√ √ *iu, ε (i) Indl. 9 64—68 82 84
101 122 137 f. 140 149 f. 152
164 180 | 533 f.
p Indl. 60 69 84 123 143—145
149 165 181.
R (*x) Indl. 9 64—68 78—84 98
101 f. 122 124 146—150 165
171 | 133—135 533 f. 671 |
III 246 262.
s Indl. 52 f. 69 84 102 122 146 f.
149 181.

t Indl. 47—49 69 84 102 106
122 136 f. 141 149 f. 180 |
533 f. 600 | III 238.
b Indl. 50—52 69 84 103 122
127 f. 130 f. 140 149 152 159
169.
e Indl. 61 f. 67—69 84 98 120
122 146 f. 149 164 169 | III 200.
m Indl. 45 f. 69 84 122 f. 135 f.
149 181 | III 97².
l Indl. 57 f. 69 84 122 139
149 f. 181.
ŋ Indl. 62 f. 69 84 122 124 141
149 f. 171¹ | 547.
o Indl. 63 f. 69 84 122 f. 142 f.
149 f. 170 181.
d Indl. 64 69 84 122 129² 139
141 146 149 f. 170 181.
q (ags.) Indl. 86 f. 181.
æ (ags.) Indl. 66¹.

14. Runetegnenes Oprindelse.

f Indl. 108 f. 120 148 154 157
162 171 184¹.
u Indl. 154—156 170.
þ Indl. 156—158 171—173.
a Indl. 158—160 162.
r Indl. 110 120 160 175.
k Indl. 160 f. 173.
g Indl. 115—117 120 146 161
167 184.
w Indl. 117 120 161—163 184.
h Indl. 109 120 129 149 163 171.
n Indl. 163.
i Indl. 163 | 143.
j Indl. 110 f. 120 146 163 | 635.
√ √ ε (i) Indl. 68 164 166 170 |
146—148 534.
p Indl. 165 184.
*x, r Indl. 79 164¹ 165—167 | 146
149.
s Indl. 167 f.
t Indl. 168 f. 171—173.
b Indl. 169.
e Indl. 118² 119 f. 129 165 169
172 f. 184 | III 252.
m Indl. 169.
l Indl. 170 184.
ŋ Indl. 112—115 120 170 f. 173
184 | 635.
o Indl. 117—120 170 173 184 |
453¹ | III 259.
d Indl. 158 170—173.
Senere Indflydelse fra græsk og
latinsk Skrift Indl. 110 173
—175.

15. Tillæg:
Anden Bogstavskrift.¹

Angelsaksiske Runenavne og
Bethluisnion Indl. 152 f.
Aramæisk Skrift Indl. 162¹.
Armeniske Bogstavnavne Indl.
132 f. 135 ff. 180 ff.
Armenisk Skrift Indl. 180 182 f.
Bethluisnion se Irske Bogstav-
navne.
Etruskisk se Nordetruskisk.
Galliske Indskrifter Indl. 159 172
176⁶ (Mynt-Indskr.).
Georgiske Bogstavnavne Indl.
132 f. 135 ff. 180 ff.
Georgisk Skrift Indl. 162 180
182 f.
Glagolitisk se Slavisk.
Gotiske Bogstavnavne (jfr. Re-
gister 13) Indl. 42—44 86
—91.
Gotisk Skrift Indl. 86 (q) 87 f.
(hw) 88 f (þ) 89 f. (z) 97 108
(f) 109 (h) 110 (r) 110 f. (j)
112 f. 118 f. (o) 120 (e) 155 (u)
156 f. (þ) 157² 162 (w) 168 (s)
172 (d).
Græske Bogstavnavne Indl. 121
125 f.
Græsk Skrift Indl. 162 (Digamma).
Irske Bogstavnavne (-skrift) Indl.
126 128 140 151—153 | III
146 f.
Kymriske Bogstavnavne Indl. 151¹
152 f.
Latinske Bogstavnavne Indl. 121
129.
Latinsk Kapitalskrift Indl. 108.
Mykenæ, »Barbarisk« Skrift i,
142¹.
Nordetruskisk Skrift Indl. 155
159 162² 163 170 176⁶ | 49².
Ogham se Irske Bogstavnavne.
Orkhon-Indskrifter 145².
Sabelliske Indskrifter Indl. 155
170 172.
Saksiske Bogstavnavne Indl. 151¹
153.
Semitiske Bogstavnavne Indl. 121
—123 126 136¹ 180—183.
Slaviske Bogstavnavne Indl. 83¹
121 140¹.
Ungarn, »Barbarisk« Skrift i,
142¹ 145².
Venetiske Indskrifter Indl. 155
170.

¹ En Del Indskrifter, som ikke indeholder Runer, er opførte i Tillæg til Registerne 2 og 3 samt i Register 57.